

Methode-evaluatie Nanny Plus bij de Rading

Inge Linde en Annelies Hansma (de Rading)

Marleen Wilschut (het Nederlands Jeugdinstituut)

Inleiding

Er wordt heel wat gemonitord in de jeugdsector, maar hoe zorg je dat gegevens ook gebruikt worden in de kwaliteitsverbetering van een interventie? In 2011 is hiertoe een ondersteuningstraject gestart bij zeven Utrechtse zorgaanbieder waarbij de zorgaanbieders in één team methode-evaluatie moesten uitvoeren en een plan van aanpak voor brede invoering hebben geschreven. Hoe is het gelukt om van plan tot uitvoering te komen? Dit document beschrijft het implementatieproces van één van de zorgaanbieders, de Rading.

Doel

Methode-evaluatie is een gestructureerd manier om aan de hand van verzamelde gegevens met een team stil te staan bij kwaliteitsbewaking en -verbetering van een interventie. Er wordt effectieve feedback gerealiseerd tussen management en medewerkers en met elkaar een betekenisvol gesprek gevoerd over wat goed en minder goed gaat bij de uitvoering van een interventie, op basis daarvan wordt een verbeterplan opgesteld. Aanleiding voor methode-evaluatie was dat de Provincie Utrecht het Samenwerkingsverband Effectieve Jeugdzorg Nederland (www.sejn.nl) heeft gevraagd binnen het programma Utrechtse Jeugd Centraal, om een aanpak te ontwikkelen waarbij benutting van gegevens op teamniveau werd vormgegeven.

Aanpak

In 2008 is er een start gemaakt met de interventie Nanny Plus (voorheen IOD) binnen de Rading, tevens is deze beschreven en ingediend bij de Databank Effectieve Jeugdinterventies. Nanny Plus is bedoeld voor gezinnen met matige tot ernstige problemen in de opvoeding, waarbij minimaal één kind onder de 12 jaar (gedrags-)problemen vertoont. Vanaf de start wordt Nanny Plus gemonitord met verschillende vragenlijsten (CBCL 1,5 tot 5 jaar, CBCL 6- 18 jaar, NOSI NOSI-r en exit vragenlijst.) Gezien het feit dat de interventie nieuw was binnen de Rading was het belangrijk om inzicht te krijgen in de mate waarin het programma de beoogde doelgroep daadwerkelijk bereikt, het programma wordt uitgevoerd zoals beschreven en inzicht te krijgen in de bereikte resultaten van de cliënten. Hiertoe is in 2011 methode-evaluatie ingericht.

Inrichtingsfasen (3 maanden)

Voordat feedback gegeven kan worden aan het team is het belangrijk om de juiste gegevens te verzamelen en eenvoudig te presenteren. Hiertoe is gestart met een inrichtingsfase waarin het team Nanny Plus is geïnformeerd over wat methode-evaluatie inhoudt. De teamcoördinator, gedragswetenschapper en afdelingshoofd ambulant zijn bij de inrichting van methode-evaluatie betrokken. Gezamenlijk is gekeken welke benodigde gegevens verzameld konden worden en wanneer het feedback- en verbetergesprek (geïntegreerd in teamoverleg) plaats kon vinden. De benodigde gegevens zijn verzameld uit dossiers, Care 4 en Bergop, de data is geëxploreerd naar Excel. Dit heeft in het begin veel tijd gekost omdat data verkeerd/niet geregistreerd werd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het invoeren van de cliënt als aangemeld kind (broertjes/zusjes als ander kind), het invoeren van een start- en einddatum van de interventie.

Uitvoeringsfasen (2 maanden)

In de reguliere team overleggen zijn twee momenten gepland om het team feedback te geven op de uitvoering van de interventie. Het team kreeg de ruimte om tot eigen verklaringen te komen. Zijn er verbeteracties nodig? Op basis daarvan is een plan van aanpak gemaakt waarvoor het team verantwoordelijk is gemaakt. Dit plan van aanpak wordt elke drie maanden in het teamoverleg besproken om te bekijken hoe het met elke verbeterpunt gaat, wat de mogelijk merkbare effecten zijn, wat de ervaringen er mee zijn etc. Veel verbeterpunten lijken al te zijn geborgd (afnemen van vragenlijsten bijvoorbeeld, zoals het er nu naar uit ziet is de respons enorm hoog.) Andere behoeven nog meer aandacht, of uitwerking, blijkt bij het bespreken van deze punten.

Verbinding met theorie

De implementatie van methode-evaluatie betreft hier een non-routine vraagstuk, oftewel een tweede orde verandervraagstuk. Dat wil zeggen dat het om vernieuwen van inzichten gaat waarbij een deel van het gedrag aanpassing behoeft. Het team Nanny Plus is bezig om de werkwijze in de dagelijkse routine op te nemen (invoering). Er is gestart met andere teams, waarbij de werkwijze als eerste bekend gemaakt moet worden (dissiminatie). Bij de implementatie van methode-evaluatie is een combinatie van bottom-up en top-down strategie gehanteerd. Het M.T. is betrokken geweest bij de inrichting van het plan van aanpak. Per team wordt gekeken wanneer benutting op primaire niveau voldoende is ingericht om de stap richting methode-evaluatie te maken.

Succes- en faalfactoren

Belangrijke randvoorwaarden voor de uitvoering zijn:

- Het managementteam dient een bewuste keuze te maken dat evaluatie een continu proces is.
- Methode-evaluatie richt je in voor interventies die beschreven zijn en waarvan inmiddels een redelijke N aan gegevens verzameld is.
- Behandelcoördinator en teamleider dienen verantwoordelijk te worden gemaakt voor methode-evaluatie in eigen teams, vraagt nog scholing.
- GW- als pijler van methode-evaluatie helpt om de respons omhoog te krijgen, de data op de juiste manier te registreren en directe terugkoppeling te geven wanneer dit niet gebeurt. Voorkomt veel ruis.
- Verzameling van gegevens moet effectief ingericht zijn (via dashboard etc.).
- Helpdesk moet ingericht zijn om behandelcoördinatoren te ondersteunen in genereren van gegevens.
- Er moet voldoende personele capaciteit zijn.

methode-

Succes- en faalfactoren zijn:

- Het uitvoeren van de methode-evaluatie uitvoeren door de gedragswetenschapper van het team lijkt een grote meerwaarde te hebben. Ten eerste is deze op de hoogte van de inhoudelijke zaken binnen het project waardoor de verzamelde gegevens makkelijker op hun correctheid gecontroleerd en geanalyseerd kunnen worden. Ten tweede omdat de methode-evaluatie een evaluatie is van de interventie. Door de methode-evaluatie uit te laten voeren door de aan het team verbonden gedragswetenschapper krijgt deze waardevolle informatie over hoe het op dat moment gaat met de interventie en wat er nodig is binnen en buiten het team om de interventie te verbeteren.
- Voor het uitvoeren van een gedegen methode-evaluatie is het aan te raden dat er binnen de Rading een aanspreekpunt is voor de gedragswetenschappers die de methode-evaluatie gaan uitvoeren binnen hun team. Dit zou de door SEJN opgeleide regisseur kunnen zijn of bijvoorbeeld een onderzoeker (voor alle effectmetingen binnen de Rading, breder dan alleen voor methode-evaluatie).
- Plan de 2 bijeenkomsten met het team direct na elkaar in, de in de eerste bijeenkomst gegeven informatie is dan nog vers in het geheugen en blijft het meer leven.
- Door de methode-evaluatie tijdens de teamvergadering te doen scheelde dit uren voor de teamleden.
- Voor het uitvoeren van een methode-evaluatie binnen een interventie is het belangrijk dat er voldoende tijd wordt uitgetrokken voor de voorbereiding en tevens voor de uitwerking van de gegevens. Het achterhalen van de juiste data kan veel tijd kosten doordat gegevens niet altijd kloppen, niet goed zijn ingevoerd in BergOp, er inmiddels een andere vragenlijst wordt afgenomen en daarom soms de papieren dossiers moeten worden opgezocht.
- Het is belangrijk dat teamleden de vragenlijsten goed in voeren in BergOp; denk hierbij ook aan het invoeren van de cliënt als aangemeld kind (broertjes/zusjes als ander kind), het invoeren van een start- en einddatum van de interventie.
- Wat het uitvoeren van de methode-evaluatie verder vereenvoudigt, is het goed bijhouden van de uitgevoerde interventies en de cliëntkenmerken. Wanneer deze gegevens goed verzameld worden zou er nog verder onderzoek uitgevoerd kunnen worden naar mogelijke verbanden (bijvoorbeeld bij Nanny Plus of er een verschil bestaat in de behandeling van gezinnen in een gedwongen kader (OTS) of in het vrijwillig kader). Hiervoor is een ander programma dan BergOp geïndiceerd (bijvoorbeeld SPSS).
- Moment van dataverzameling verschilt per interventie. De één heeft een langere behandelperiode (bijvoorbeeld residentieel) en verzamelt daardoor minder snel nieuwe gegevens dan een andere interventie (bijvoorbeeld ambulante). Uiteindelijk wil je tot één planning en control cyclus komen. Dat wordt de aankomende tijd nog de uitdaging.

De methode-evaluatie van Nanny Plus is, na wat opstartproblemen, goed verlopen. De reacties achteraf waren positief en het team gaf aan het een leuke manier te vinden om te evalueren wat de sterke punten van Nanny Plus zijn en waar nog aandachtspunten liggen. Binnen de Rading lijkt de methode-evaluatie goed overdraagbaar. Het is de bedoeling dat de methode-evaluatie ook bij andere interventies binnen de Rading toegepast zal gaan worden binnenkort.

Meer informatie?

Stuur een e-mail naar implementatie@nji.nl.